

NTLs tariffpolitiske uttalelse 2021

Mellomoppgjøret 2021 foregår i en situasjon hvor landet fortsatt er preget av koronapandemien og tiltakene for å begrense denne. Arbeidsledigheten er høy, og en rekke arbeidstakere er fremdeles permitterte og flere virksomheter er i nedbemanningsprosesser. Regjeringen har brukt store penger på kompensasjonstiltak for næringslivet, mens ABE-kuttene i de offentlige budsjettene videreføres. I dagens situasjon er det absurd med fortsatte retningsløse ostephøvelkutt. Dette svekker de offentlige tjenestene, beredskapsvevnen og skaper en usikker framtid for arbeidstakere i offentlig sektor.

Det er stort behov for investeringer og vedlikehold i offentlig sektor og en tydelig satsing på grønn omstilling. En aktiv motkonjunkturpolitikk er nødvendig for å få folk tilbake i arbeid og motvirke langvarig høy arbeidsledighet etter koronapandemien

Kollektive landsomfattende tariffavtaler er en viktig forutsetning for å sikre alle medlemmer en rettferdig og god lønnsutvikling. I flere av våre tariffområder øker fortsatt lønnsforskjellene. Prosentvise tillegg og store lederlønnstillegg har medført at de høyest lønte har fått mer ut i kroner og øre enn de midlere og lavest lønte. For å hindre større ulikhet må oppgjøret gis som sentrale generelle kronetillegg. Generelle kronetillegg vil best bidra til å minske lønnsforskjellen mellom de høyest og lavest lønte, og mellom kvinner og menn.

Likelønn, lavtlønn og lederlønn

En koordinert lønnsdannelse og et godt inntektspolitisk samarbeid er viktig for en fortsatt høy sysselsetning. Arbeidstakerne må sikres en størst mulig andel av verdiskapingen. NTL vil arbeide for lik lønn for likt og likeverdig arbeid. NTL vil fjerne lønnsforskjeller som skyldes kjønn, etnisk bakgrunn eller tradisjoner. Den solidariske lønnspolitikken ligger fast. Tariffoppgjøret skal gi rom for reallønnsvekst. NTL krever at ingen voksne arbeidstakere i hel stilling skal tjene mindre enn 90 % av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn. Ledere og andre grupper som ikke er omfattet av kollektive forhandlinger skal ikke ha større tillegg enn det som avtales i tariffoppgjøret.

Omstilling

2020 har vist betydningen av en sterk offentlig sektor. Offentlige tjenester skal utføres av offentlig ansatte. NTL vil motsette seg at stortingsflertall og regjeringen gjennom organisasjonsendringer og outsourcing fraskriver seg styring og kontroll over offentlige tjenester. Omstilling og privatisering har sammen med ABE-kuttene i offentlig sektor svekket en rekke kritiske funksjoner og derigjennom samfunnsberedskapen. Oppgaver som er konkurranseutsatt, må tas tilbake i statlig regi.

De siste årenes budsjettkutt har ført til nedbemanning i mange virksomheter. NTL krever at de ansatte skal beholde sine lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår ved alle omstillinger, også ved utskilling av/fra virksomheter eller endrede eierforhold.

Klima og miljø

Klimakrisen er vår tids største utfordring. Tiltak som fremmer FNs bærekraftsmål må inngå som en del av partssamarbeidet, fra sentralt nivå og ned til den enkelte virksomhet. De lokale partene må finne løsninger for å redusere miljøavtrykket i den enkelte virksomhet. Det er viktig at det legges til rette for omstilling som sikrer innovasjon og klimavennlige løsninger og ivaretagelse av natur. I

tariffperioden skal det legges til rette for kompetanseheving rundt bærekraft, klima og miljøspørsmål på tvers av statlige virksomheter, jf.HTA kap. 5.3.

Kompetanse

Kravene til formell utdanning har økt betraktelig de siste årene, også ved omstilling og endringer i virksomhetene. De ansattes real- og formalkompetanse må verdsettes. Den raske utviklingen av ny teknologi endrer krav til kompetanse. Mulighetene for kompetanseutvikling i arbeidslivet samt etter- og videreutdanning må forbedres. Dagens situasjon i arbeidsmarkedet gjør det viktig at partene følger opp avtaler om kompetanseløft i virksomhetene og at de som permittert eller på annen måte utenfor arbeidslivet også får tilbud om kompetanseheving.

Pensjon

NTL vil sikre pensjonsrettighetene i alle tariffområdene. Tjenestepensjon skal reguleres i tariffoppgjørene og endringer i eksisterende ordninger skal bare gjøres ved enighet mellom partene. Pensjonsordningene skal gjelde for alle ansatte og det skal gis pensjonsopptjening fra første krone.

Statistikk

NTL krever åpenhet om lønn og lønnsvilkår for alle ansatte. Det må finnes tilstrekkelige lønnsstatistikk for å understøtte forhandlingene i alle avtaleområder.

Særskilt om staten

NTL vil sikre alle statsansatte lønnsutvikling og jobber for at mest mulig av midlene fordeles på sentralt nivå gjennom generelle tillegg. Dette sikrer også streikerett på fordeling av lønnsmidlene.

Statens lønns- og forhandlingssystem skal gi like rammevilkår for alle statlige virksomheter. NTL mener et sentralt fastsatt system er effektivt og bidrar til kontroll med lønnsutviklingen. For at lønssystemet skal fungere godt over tid er det viktig at alle elementer i systemet vedlikeholdes og utvikles i forhandlinger, herunder a-lønnstabellen og lønnsrammer. Verdien av lønnstrinn må utjevnes. De siste årenes utvikling har gått i helt feil retning og skjevhetene i systemet er forsterket. Denne utviklingen må snus. NTL krever en hovedtariffavtale i staten hvor partene er likeverdige på alle nivå, har tillitsskapende og kjente tvistemekanismer og streikerett også på lønn og fordeling. Staten må følge opp sin forpliktelse om å fremskaffe statistikk som gir partene tall- og statistikkgrunnlag for å kunne ivareta og utvikle det til enhver tid gjeldende lønssystem. Statistikken skal utarbeides årlig og omfatte alle ansatte i det statlige tariffområdet.

NTL krever at lønssystemet i staten ivaretar statens særpreg. NTL mener at utgangspunktet for avlønning først og fremst skal være arbeidsoppgaver og ansvar, samtidig som både utdanning og realkompetanse må verdsettes. Ansiennitet skal vektlegges. NTL krever at lønns- og forhandlingssystemet i staten i framtiden må bidra til å minske forskjellene mellom kvinner og menns lønn, utjevne forskjeller mellom de høyest og lavest lønte, samt sikre de ansatte en lønnsutvikling.

NTL krever at det ikke settes av midler til lokale forhandlinger i 2021 og at tilleggene gis som sentrale kronetillegg med en profil som ivaretar lavtlønte.

Særskilt om overenskomstsektoren

NTL krever at tillitsvalgte får innsynsrett i alle ansattes arbeidsforhold, lønn og arbeidsavtaler. Fordeling av lønnstillegg skal motvirke økende lønnsforskjeller mellom like grupper i virksomhetene. NTL krever at det forhandles på bakgrunn av virksomhetenes samlede lønnsdannelse. Den lokale lønnsdannelsen må skje i forhandlinger mellom partene med reelle tvistemuligheter, og forhandlingene skal skje mellom likeverdige parter. Stortinget har åpnet for bruk av midlertidig tilsetning uten vilkår. Dette vil særlig ramme unge arbeidstakere og sårbare grupper. Trygghet i ansettelsesforholdet er et viktig gode. NTL legger til grunn at partene i våre områder skal begrense bruken av midlertidige tilsetninger.